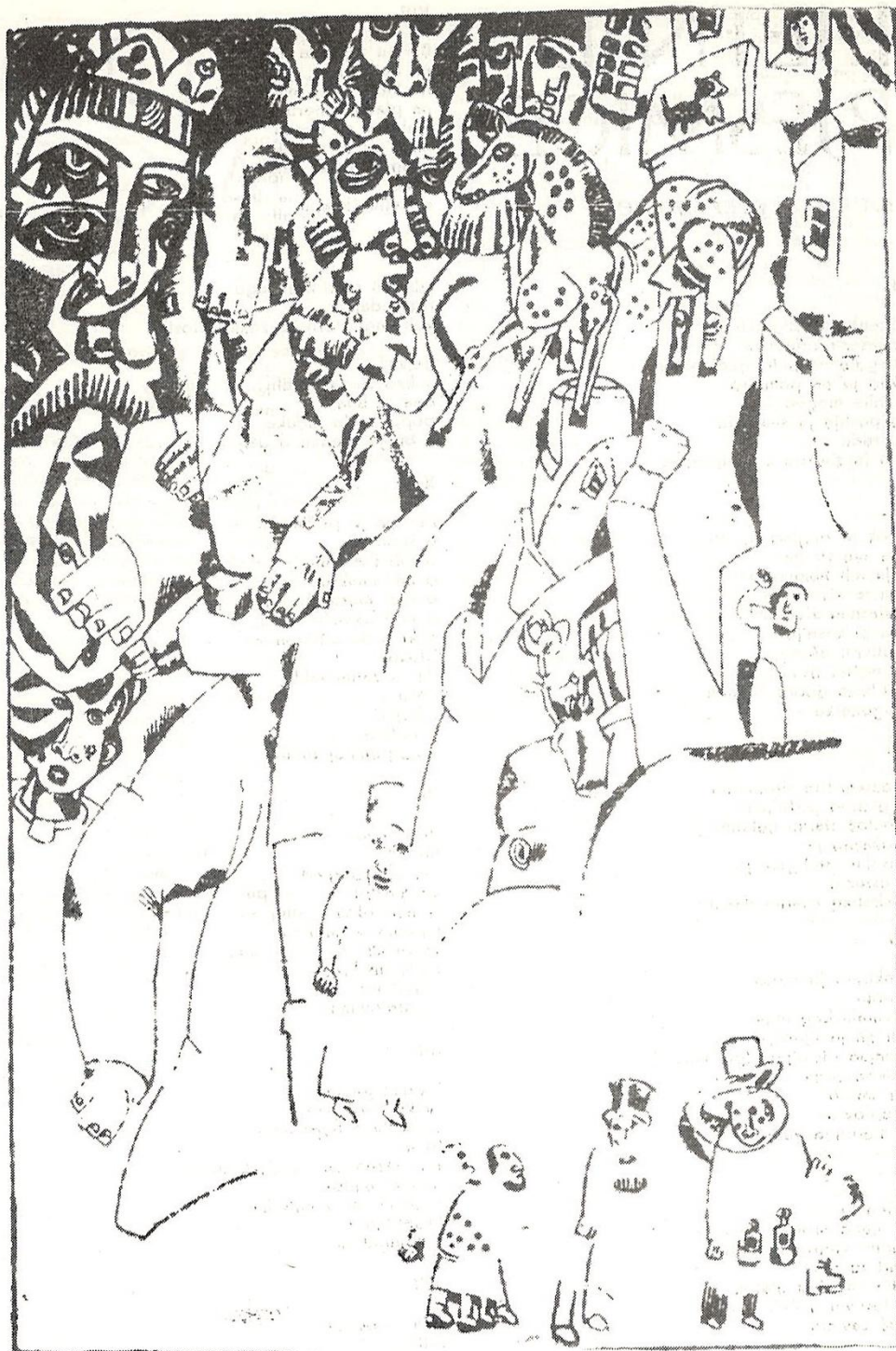

SUVO SEMENJE

GION NÁNDOR

p. n. filonov — crtež iz knjige v. hlebnikova izbornik, 1914

Već tri dana posmatram starog fijakeristu i njegovog konja i sada sam odlučio da ga najzad upitam da li zna konjski da razmišlja. Jer, naravno, veoma je važno da onaj ko radi sa konjima nauči da razmišlja konjski. To mi je Agneš rekla, a njoj jedan potpukovnik koji je učestvovao na mnogim međunarodnim konjičkim trkama i dobio mnogo nagrada. Srela ga je na jednom prijemu posle neke konjičke trke, u stvari, bila su dva potpukovnika, a Agneš je sedela između njih dvojice i prevodila im pozdravne govore, dok su joj oni iz zahvalnosti pričali mnoge stvari o konjima. I tada je jedan od potpukovnika rekao da je tajna uspeha baš u tome da čovek nauči da razmišlja konjski; od reči do reči, baš je tako rekao, da „razmišlja konjski“, jer konj je veoma pametan, veoma osećljiva i komplikovana životinja i s njim treba veoma strpljivo da bi ga čovek što bolje upoznao. Naravno, to nije ni malo lako. Zatim je potpukovnik takode ispričao jednu staru priču, koju sam, čini mi se, i ja već ranije čuo. Priča govori o jednom oficiru Austro-Ugarske monarhije koji je bio bolesno opsednut konjima i kada mu je sluga javio da mu je omiljeni sedlenik — koga je tokom petnaest godina svakodnevno jahao — uginuo, e taj oficir je, s mnogo gorčine samo primetio: „Šteta, velika šteta, a baš smo počeli da se upoznajemo“. Kao što vidite, veoma je teško upoznati jednog konja.

Dva potpukovnika su joj ispričali još sijaset priča o konjima, dok su onako do vrata zakopčani sedeli za stolom, a zatim je svaki od njih dobio po jedan album-spomenar, sa kojima su se neprestano hladili, pošto

im je bilo jako toplo u uniformi zakopčanoj do vrata. Pomislili su da je i njoj toplo, pa su i nju hladili svojim albumima, a, u stvari, sirota Agneš uopšte nije osećala nikakvu toplotu, jer je bila u letnjoj haljini bez rukava i skoro se smrsla dok su je oni s dve strane hladili tim album-spomenarima. Ali, nije htela da ih opomene, strpljivo je slušala i kada je prijem završen priznala je da joj je bilo veoma hladno dok su je sa obe strane hladili album-lepezama. Potpukovnici su se prosto ukipili, pet puta za redom se izvinjavali, a oni koji su sedeli naspram njih, skoro popadaše od smeha, jer — kakve li sramote — da se jedna ovako lepa i mlada žena smrza u društvu dva visoka konjička oficira. Tada se potpukovnici još više zbuniše i prekorno je upitaše zašto im nije rekla da joj je zima, a ona im smešeći se, odgovori da nije želela da se gospoda slučajno odviku od učtivosti.

Meni se jako dopadao ovaj odgovor, bio je veoma pametan i duhovit. Agneš je i inače vanredno pametna i nadasve lepa devojka; mnogo čita, govori jezike, ima divne krupne oči, uvek se smeši, a koža joj je vanredno glatka i bela. Prilepio bih se ja uz nju odmah čim sam je upoznao, međutim, ispostavilo se da ima nekog bednog zubara, sa kojim se tada već verila i koji će je sigurno uzeti za ženu. U poslednje vreme baš nemam sreće u takvim stvarima. Kada odaberem sebi neku lepu i pametnu devojku, sasvim sigurno se ispostavi da već ima nekog bednog zubarića.

Međutim, sada to nije važno. Svidalo mi se što joj je potpukovnik rekao da onaj koji se bavi konjima mora naučiti i da razmišlja konjski. Kada

mi je Agneš ispričala čitav slučaj, odmah sam došao ovamo u park preko puta železničke stanice i počeo da posmatram starog fijakeristu. Dva dana nisam mu se ni približio, samo sam sedeo na klupi i posmatrao, a trećeg dana sam odlučio da mu pridem i upitam ga zna li da razmišlja konjski. Istina, ne znam šta da mu kažem, jer nekako ipak treba zapodenuti razgovor sa njim, a još nikada u životu nisam razgovarao ni sa jednim fijakeristom. Zato sam i dalje sedeo u parku i lupao glavom kako da počnem razgovor. U međuvremenu je stigao voz, neki bračni par se popeo u fijaker, stavivši pakete do nogu i onda je fijakerista krenuo. Profandrkali su preko trga pred stanicom i nestali u ulici sa turskom kaldrmom na drugom kraju parka. Interesantno, koliko različito odjekuju konjska kopita na asfaltu nego na turskoj kaldrmi. Popodne je velika galama u okolini stanice i veoma je teško čuti, međutim, uveče, kada se sve utiša, bilo ko može osetiti razliku. Meni se mnogo više sviđa kada konj kaska turskom kaldrmom.

Fijakerista se uskoro vratio, ali meni još ništa nije palo na pamet. Onda je iznenada pored mene sela Vera, koju čitava, mnogobrojna rodbina, po mom mišljenju sasvim nepotrebno, zove Erikom. Naime, kada su je nosili na krštenje, rodbina nije nikako mogla da se složi oko imena i tako je ona postala Vera, iako se to nikome nije sviđalo, ali od tada je čitava rodbina zove Erikom. Za mene je glupost ova silna peripelija oko imena jedne devojke sa proročenom kosom i koščatom bradom. Jedna ružna i glupa devojka treba da se raduje što je jednostavno zovu Verom. Inače, nju sam pokupio onda kada se ispostavilo da Agneš već ima nekog bednog zubara. Vera nije imala zubara, u stvari, ranije ga je i ona imala, ali ja za to nisam znao. Ova glupost sa dvostrukim imenom u početku me je strahovito nervirala, iako me otada još mnogo što-šta nervira što je u vezi sa njom. Pa i sada, kada je sela pored mene, odjednom me je uhvatila nervoza. Istina, još juče je rekla da zbog nečega mora doći ovamo na železničku stanicu, međutim, ja je ni onda nisam slušao i pojma nemam zašto je morala izaći na stanicu, zato me je strahovito nerviralo što sedi pored mene. Po tome kako me je gledala, video sam da joj se ni malo ne dopada što već danima sedim ovde u parku. Ona ne može sa mnom sedeti, jer se boji nazeba, a tada joj je bešika u zapaljenju i boli je. Jednom smo šetali do kasno u noć i tada je nazebala i rekla da će joj se bešika raspasti. Nestalo mi je daha i uhvatila me je muka. Meni jedna žena neka nikada ne govori da će joj se bešika raspasti. U svakom slučaju, nadao sam se da neće dugo sedeti pored mene.

— Ne razumem zašto moraš po ceo dan da sediš na ovoj klupi — rekla je i lice joj se izdužilo. I inače ima duguljasto lice, ali kada joj se nešto ne dopada, još više joj se izduži i tada je ružnija nego inače.

— Hoću nešto da pitam starog fijakeristu — rekao sam, prema okolnostima sasvim hladnokrvno.

— I zato tu sediš danima?

— Zato.

Lice joj se sada neverovatno izdužilo; bilo je debelo namazano pudrom i mestimično se gulila koža. Ne mogu da smislim ženu kojoj se stalno guli koža.

— Vрати svoju bradu lepo na mesto — rekao sam. — Izdužila ti se do grudi.

— Zašto si uvek grub prema meni? — pitala je.

— Nisam grub — rekao sam. — Radujem se što si sa mnom.

— Hajdemo na stanicu — rekla je. — Moram da potražim jednog železničara.

— Ne mogu — rekao sam. — Moram nešto da pitam starog fijakeristu.

— Pitaš ga sada, pa da potražimo železničara.

— Ne može. Moram prvo da razmišljam.

To joj se opet nije dopalo i lice joj se ponovo izdužilo. Na svu sreću, ustala je i otišla. A ja sam samo sedeo, posmatrao fijakeristu i konja i pokušao ponovo da razmišljam. Međutim, Vera se brzo vratila, držeći u ruci neki paket.

— Vidi šta sam dobila od železničara — rekla je.

— Lep paket — rekao sam.

— Uveče ću ti pokazati šta je u njemu. Hoćeš li doći uveče?

— Doći ću — rekao sam i jedva čekao da ode kući.

— Govori sada sa fijakeristom! — rekla je.

— Ne mogu, moram prvo da razmišljam.

— O čemu da razmišljaš?

— I da ti kažem, ne bi razumela. Suvije si glupa za te stvari — rekao sam.

— Opet si grub prema meni. Šta sam ti skrivila? — rekla je.

— Nisam grub. Samo se bojim da ćeš narezati ako dugo budeš sedela ovde.

— Zašto hoćeš da me oteraš? Zašto mi ne kažeš o čemu razmišljaš? Video sam da ovako neću ništa postići. Morao sam nešto brzo da smislim čime bih je oterao kući.

— Hoću da napišem roman u tri dela — rekao sam. — U romanu će biti reči o nekom uvelom tipu, o tipu koji više nema volje ni za šta, radi zato što mora, mnogo pije, kocka se, uvek je sa kojekakvim lošim ženama, ukraško — gadno propada, a u stvari, veoma je dobar i osećajan mladić. I onda, jedne noći, lutajući tužan ulicama nekog nepoznatog grada, susreće jednu lepu i mladu devicu. Oboje su veoma tužni i zato sednu pored neke fontane da razgovaraju.

— I to mi je neka devica, kad noću sedne da razgovara sa nepoznatim muškarcem. Najzad! Ovakve osećajne brbljarije u stanju je da sluša do sudnjega dana, pa makar joj se deset puta raspala bešika, ali kada je reč o mladim devicama, odmah joj se mozak pomuti.

— A zašto da ne? Sa koncerta je pošla kući, veoma je tužna, nevinu dušu joj je uzбудila muzika i zato oseća potrebu da razgovara sa nekim ko će je razumeti.

— Ne razumem što si toliko zapeo za tu devicu — rekla je Vera. — Jesi li čuo kako je prošao Brenner Ečka sa jednom strankinjom-devicom?

— Ne, nisam čuo — rekao sam nervozno. — A i pojma nemam ko je taj Brenner Ečka.

— Ali, pa njegov štrik...

— Dosta — rekao sam. — Uveravam te da mu ni štrika ne bih ponovao na kakvo da mu je ime.

Nj ovo nije pomoglo. Po svaku cenu je želela da ispriča slučaj Brenner Ečke.

— Bio je nedelju dana u Austriji i tamo je zakačio neku devicu koju je poveo kod sebe u sobu. Imao je para kao pleve, kelnerima i portirima davao je bogate napojnice, tako da je mirno mogao da je povede u svoju sobu. Ona se danima nećkala, kako to već takve rade, najzad je ipak otišla s njim u sobu. A Brenner Ečka se vratio kući s triperom. Istina, čim se vratio kući i ovde je imao posla sa ženama, ali je sigurno da triper nije ovde dobio.

— Nije baš tako sigurno — rekao sam.

— Pa, ni on baš nije sasvim siguran u to, ali kaže, da bi više voleo da je triper dobio od one Austrijanke. Veoma je ponosan na svoj triper, a još bi bio ponosniji da ga je dobio od one strankinje. Ja sam sigurna da ga je od nje dobio.

— Veoma je zanimljiv slučaj Brenner Ečke — rekao sam. — Međutim, ja ću pisati o jednoj devici koja nikada ne leže ni sa kim. Ili leže tek mnogo kasnije, negde pred kraj romana, kada se onom uvelom tipu vrati volja za život. Ali dotle pričaju mnoge stvari, ispričaće i svoje živote, a zatim će se zaljubiti jedno u drugo.

Vera je ljutito odmahнула rukom i ustala.

— Čekam te doveče — rekla je.

— Zdravo — uzvratih i već sam ponovo posmatrao starog fijakeristu i njegovog konja.

Do večeri sam sedeo u parku, ali nisam prišao starom fijakeristi da ga upitam zna li konjski da razmišlja. A, u stvari, istina je da sam se bojao da mu pridem. Bilo mi je dobro ovde u parku, a ako ga već jednom upitam da li zna da razmišlja konjski, onda više ne mogu sedeti ovde po ceo dan, jer neću imati nikoga ništa više da pitam. Ranije sam more pitanja postavljao ljudima. Ako sam sreo nekog svog poznanika, u roku od dva minuta postavio bih mu najmanje desetak pitanja. Vremenom sam, međutim, primetio da uopšte ne slušam ono što mi odgovaraju. Mislio sam da to nije pošteno i zato sam odlučio da više nikoga ništa ne pitam. Međutim, sada me je jako zanimalo da li stari fijakerista zna konjski da razmišlja. Sasvim je sigurno, dobro bih pazio na ono što će mi odgovoriti. Zato ne smem prenatgiti.

Uveče je opet došao voz, neko se popeo u fijaker i stari je opet poterao konja preko trga i turske kaldrme. Tada sam i ja krenuo kod Vere. Pošao sam zaobilaznim putem da bih što kasnije stigao tamo. Znao sam da je sama i zato sam išao veoma polako. Nekada sam voleo što je sama kod kuće, ali njoj se u poslednje vreme ništa ne dopada, a i lice joj se neprestano izdužuje, pa od toga prosto dobijem nervni napad.

Bio sam loše volje kada sam zazvonio, međutim ona je bila izrazito dobre volje kada je otvorila vrata. Ovakvo je nekako podnošljivija. Po mom mišljenju, ružne žene bi trebalo da su uvek dobre volje, jer tada su podnošljivije. Jednom ću to reći Veri. Odmah sam odlučio da joj jednom, kada mi već dosadi, kažem da je veoma ružna. Reći ću joj stvari kao: da ima konjsko lice, šest dlaka umesto kose, da joj se koža rapava kao trenica i — ako me ni onda ne izbaci — oženiću se njome.

— Hodi da ti pokažem nešto — rekla je veselo i uvela me u kuhinju. Na stolu je bilo pet papirnih vrećica. Uprla je prstom u njih. — To sam od železničara dobila.

U kesicama je bilo suve trave, lišća i semenja.

— Interesantno — rekao sam. — Semenje je naročito interesantno.

— Sedi, pa ću ti ispričati zašto sam ih dobila. Želiš li kafe?

— Želim.

Seo sam, a ona je počela da priča:

— Prošle nedelje sam susrela svog poznanika železničara. Rekao je da postoji negde neki lekar koji je ujedno i grafolog. Dovoljno je da na parčetu hartije napišeš ime i kada si se rodio, a on samo baci pogled na tvoj rukopis i odmah, začas pogodi šta ti je i pošalje ti lekovite trave veoma jeftino. U početku nisam verovala u sve to, ali sam zato ipak napisala svoje ime i kada sam se rodila, a onda mi je lekar tačno napisao šta mi je. Hoćeš li da vidiš šta mi je napisao!

— Neću.

— Sve je pogodilo: da mi s bubrežima nešto nije u redu, da su mi živci propali i još nekoliko drugih stvari. I sada treba da od ovih trava skuvam čaj i pedeset dana da ga pijem. U međuvremenu, ne smem nikakve druge lekove da uzimam. Posle pedeset dana ponovo treba da napišem svoje ime i kada sam se rodila pa će iz toga lekar ustanoviti u koliko meri mi je kura pomogla i poslaće mi nove trave. Kažu da se i čuveni ljudi leče kod njega. Čak i strane diplomate. Samo nemoj pomisliti da je reč o običnom vraču. Radi sa dozvolom vlasti i ima svoju redovnu firmu.

— Shvaćam. — rekao sam.

Odnekud je uzela čašu punu svetlosmeđe, mutne tečnosti.

— Toliko treba da popijem dnevno — rekla je. — Hoćeš li da probaš? Odmahnulo sam glavom. Ona je pomirisala čašu i rekla:

— Ima opor miris.

Opor miris! I popila je naskap. Zapušila je nozdrve i naskap popila. Ustao sam.

— Moram da idem — rekao sam.

— Zašto moraš da ideš? — upitala me je razrogačenih očiju. Lice je počelo da joj se izdužuje.

— Moram nešto da pitam starog fijakeristu.

— Ali...

— Veoma je važno da ga večeras nešto upitam — rekao sam.

Međutim, već tada sam konačno odlučio da još barem dve nedelje odlazim u park i tek nakon toga da upitam starog fijakeristu — zna li konjski da razmišlja.

[Szász magok]

Uj symposium, br. 62 — 1970.

Preveo s mađarskog: Viktor KOVAČ